

KAJ DOBITE ZA SVOJ DENAR

Cene jasno zelo variirajo, toda običajno dobite tisto, kar plačate. Težko je kaj privarčevati, če želimo dobre čevlje. Vse, kar lahko naredite, je, da se odločite za tisto, kar zares potrebujete. Kvalitetne podrobnosti niso vedno potrebne, med drugim je pa vizualno težko primerjati več proizvajalcev med seboj. Preberite deklaracije, ki so dodane, in morebitne napotke proizvajalca! Dodatki, kot recimo vezalke, ki ne vpijajo ali se cefrajo, usnje, ki je tanjše, čvrstjše ali drugače obdelano, kvalitetnejši gležnji, močnejše ali celo samozategovalne rinke za vezalke, bolj odporne pene, vgrajene v podplat, podplat iz boljše gume (še vedno pojmujemo »vibram« kot najkvalitetnejši podplat), boljši oporniki pet, hi-tec membrane in različni »texi«, podloga iz cambrella ali tesivela, podloge, pri katerih ne nastajajo gube itd., vplivajo na višjo ceno, toda zares štejejo na poteh.

Če ima prodajalec možnost razširitve ali drugačne vrste prilagajanja čevlja vaši nogi, bo cena verjetno višja, toda če je potrebno, se ne umaknite zaradi tega (zaradi cene); če pa ni potrebno prilagajanje, bo nakup čevlja pri običajnem prodajalcu cenejši.

Ne dovolite, da bo prodajalec vplival na vas, temveč mu vi povejte, kaj želite! Morda se prodajalec ne moti; kaj pa če se? Odločite se, kako pomembna je za vašo aktivnost in potrebo podpora čevlja, odpornost na obrabo, oprijem podplata, vodoodbojnost, blaženje.

Pogled v denarnico - nato pa poiščite čevlji, ki ustreza nogi, in šele potem, ali ima vse pričakovane in potrebne podrobnosti.

*»Cordura najlon« je komercialno ime za material za zgornje dele čevljev v različnih kvalitetah tkanja, debeline niti in nanosa. Če diha, tudi prepušča vodo, kolikor na spodnji - notranji strani ni nanosa mikro folije (goretex, sympatex, com-fortex). Če ne diha, je nanos plast gumi filma.

MEDNARODNI FILMSKI FESTIVAL GORNIŠKIH FILMOV TRENTO 1993

TIŠINA! FILM SE JE ZAČEL

NUŠA PODOBNIK

Tudi tako lahko zapišemo poročilo o 41. filmskem festivalu v Trentu-in kako se vam zdi: Bojte se... Francozov! Francozi so namreč ponovno odnesli domov največ nagrad.

Ali pa: Grand prix vsakih 13 let... zakaj Avstralec **Michael Dillon** je leta 1980 prvič osvojil glavno festivalsko nagrado.

Vse to bi se dalo napisati kot najavo za to filmsko prireditev, ki je sedem dni polnila veliko festivalsko dvorano St. Chiara.

Kljub temu, da gre za festival z razpisano temo, kar lahko predstavlja pravo preklestvo, bi lahko v primeru Trenta prej govorili o blagoslovu. Tematika, ki so jo organizatorji z leti dopolnjevali in preoblikovali, jim dovoljuje gojiti upe, da bo filmskih del vsako leto več (letos nam številke povedo, da je bilo 177 prijavljenih filmov, izbranih 78, držav udeleženek 20, naša statistika pa še dodaja, bi bili zadnji dve številki brez 5 filmov iz Slovenije drugačni), saj znotraj razpisane teme obstaja še izredno veliko možnosti filmskega ustvarjanja in eksperimentiranja, odkrivanja vedno novih možnosti izdelave slikovne podobe nekega kraja ali dogodka.

In prav to je namen in smisel festivala v Trentu; še celo več, prav na to »kocko« so postavili organizatorji prav vse, vedoč, da krupje še ni rekel »... rien ne va plus!« Torej imajo še vedno možnost izbire, ne pa tudi odstopa od igre. In ker pričakujejo zadetek v polno, z njimi pa tudi

vsi udeleženci, se ne morejo upreti izzivu in se vedno znova igrati »največji specialen festival na svetu«. Tudi letos se jim je zamišljena ideja

Takole so lepaki in letaki letos vabili na festival v Trento

uspešno realizirala, in to celo bolje kot lani, ko je bil festival v znamenju okrogle obletnice, jubileja, in ko so vsi skupaj preveč »izgorevali« za tak »pomemben dogodek«.

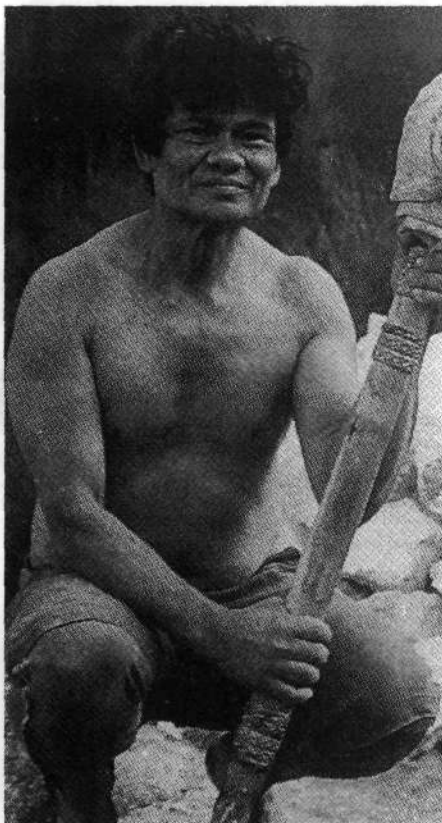
SLOVENSKI PREDSEDNIK ŽIRIJE

Letošnji program, ki je poleg obilice zanimivih filmov ponujal še tradicionalno filatelistično razstavo, že sedmo mednarodno razstavo knjig in revij (550 knjig, 220 založniških hiš, 24 držav), slikarsko razstavo »Gore na Kanvasu«, okroglo mizo na temo »Dino Buzzati in svet alpinizma«, mednarodno srečanje alpinistov in že 22. nagrado ITAS za najboljšo gorniško literaturo, je po besedah organizatorjev presešel skrita pričakovanja in vžil novo upanje, da bomo v prihodnje ponovno gledali več alpinistično-plezalnih in pustolovskih filmov in manj onih drugih, ne preveč zanimivih (recimo o ekologiji), a toliko bolj pomembnih za splošno svetovno dobro.

Pozabimo vse te probleme, skrite želje, prisotnost »prekletstva ali blagoslova« in si pogledajmo, kaj nam je nudilo 2352 minut program! Če se še malo poslužimo statistike, je bilo to skoraj 40 ur, ki smo jih presedeli v kinu v petih dneh in pol. No, natančneje, toliko minut so »morali« presedeti le člani žirije, ki jim je letos predsedoval **Danilo Cedilnik**, skupaj z njim pa so glede nagrad odločali še **Piero Crispino** iz Italije, **Stefan König** iz Nemčije, znan novinar in esejist, urednik revij, kot sta »Bergwelt« in »Everest«, stari znanec **Marco Grandi** iz Švice, Angležinja **Audrey Salkeld**, novinarka, raziskovalka, scenaristka, dolgoletna sodelavka revije Mountain, pisateljica in alpinistka, ki se je leta 1986 povzpela na najvišjo goro sveta, trenutno pa pripravlja razstavo ob 40. obletnici prvega vzpona na Everest. In še zadnji član žirije, Francoz **Gilles Santantonio**, filmski in TV režiser, fotograf, sodelavec različnih časopisov in revij in lanski soavtor zmagovitega filma »Gospodar orlov«. Oni so torej po vseh pravih videli vse filme od začetka do konca, nam pa je bilo dano katerega tudi prespati ali oditi iz dvorane oziroma celo ne priti vanjo.

TRI KATEGORIJE FILMOV

Kljub temu, da je festival v Trentu med drugim znan tudi po tem, da je embargo na nagrade dejanski in prav do same tiskovne konference ni moč zvedeti imen nagrajencev, se je med goste in novinarje le prikradlo nekaj naslovov in avtorjev, tako da smo si lahko racionalno porazdelili čas sedenja v St. Chiari. In zapišemo lahko, da smo videli izjemne filme, da si ljudje kljub vsej tehniki ne dovolijo vzeti sanj in da jim idej (pa tudi denarja) ne manjka, da vedno nove generacije odkrivajo znane in neznane sve-

Kader iz francoskega filma »Ujetniki žvepla«

tove, da je za dobro pustolovščino (in seveda tudi dober film) vredno tvegati tudi življenje, ne samo opremo; po drugi strani pa je za mnoge ljudi gora prekletstvo in vir življenja hkrati, izživ, ki se mu je težko upreti... ali pa možna naravna kulisa za poetično slikovno in zvočno kreacijo. To je ena plat festivala. Druga, prav tako prisotna, pa nam pokaže tudi filme, ki so nastali zgolj po naključju, ko lahko govorimo le o reportažnih zapisih, ko filmske ideje ni nikjer. Ne gre jim oporekati določene kvalitete, vendar pa jim kaj več kot informativnosti ne moremo priznati, in sicer ne glede na to, ali se »avtor« filma odpravi v podzemni svet, v pragozd, na zasneženo goro ali pa v gladko steno.

Seveda pa se trentinski festival ni mogel izogniti niti tretji kategoriji filmov, tako imenovanih »zgrešenih«, ko smo se vsi spraševali, le kaj za vruga počenja(jo) v programu.

Predno se lotim nagrad in njihovih dobitnikov, še nekaj suhoparnih števil. Glavna in posebne žirije so imele na voljo 10 + 9 nagrad in razdelili so jih med 15 filmov. En sam francoski film (Življenje na nitki) je prejel kar 4 nagrade, poleg tega pa so trikolori prejeli še 4 glavne nagrade; sledili so jim domačini s tremi nagradami,

Kader iz filma »Z morja na vrh Everesta«

potem pa smo bili na seznamu že Slovenci in Američani s po dvema nagradama, Švicarji, Angleži, Nemci in Avstranci so si priborili po eno, vendar so zadnji odšli domov z Grand prixom.

NAGRADE ZA STARE ZNANCE

Da je avstralski film »Z morja na vrh Everesta« kandidat za nagrado, so napovedovali že prvi kadri, ki so gledalce v več kot nabito polni festivalski dvorani prikovali na sedeže in jih po eni uri odtrgali od pustolovščine, ki so si jo skupaj s **Timom Macartneyem** (alpinistom, ki je že leta 1984 začrtal novo smer na vrh Everesta, in to brez kisikove maske) in njegovo ženo, zdravnico, privoščili, pa čeprav ti prvi samo pasivno. Tim in Ann sta se namreč odločila, da bosta prehodila vseh 8848 metrov, ki ju od morja v Bengalskem zalivu ločijo do najvišjega vrha Everesta. Barvitost in raznolikost pokrajine gledalcu jemlje sapo, za atraktivnost dodatno poskrbi izjemna filmska montaža, vse skupaj pa zaključijo celotna režiserjeva pripoved, ko **Michael Dillon** mojstrsko izpelje celoten podvig, tako alpinističen kot tudi svoj, filmski, in ga zaključi s Timovimi posnetki z vrha Everesta, za kar gredu Timu tudi avtorske pravice, saj se je posnel kar sam. In vsi naštetih elementi so prepričali tudi žirijo, ki je v obrazložitvi zapisala, da film izjemno nazorno kaže, kako je možno nesporno dopolniti jezik gorniške kinematografije s humanostjo, izbrano tehniko in pravo mero alpinizma.

In tako je Michael Dillon po trinajstih letih ponovno prejel nagrado Grand prix - Zlati encijan.

Še pri enem filmu so gledalci izjemno uživali, a to je bilo tako in tako že pričakovano. Kajti avtor

filma »V balonu prek Everesta« **Leo Dickinson** doslej še ni razočaral vsega vajene in razvajene festivalske publike, pa tudi žirije so mu bile doslej upravičeno naklonjene. In ker Leo ni samo režiser, alpinist, fotograf, padalec in še kaj, se je skupaj s še tremi navdušenci nekega oktobrskega dne leta 1991 vsedel v dva balona, da bi skupaj s prijatelji »delali zgodovino« in kot prvi preleteli najvišji vrh sveta v navadnem balonu. Izziv je bil še posebno močan za **Lea** in **Chrisa Dewhirsta**, pilota in kamermana enega od balonov, saj sta pred leti že skušala opraviti ta podvig, a jima sreča ni bila mila. No, odnehalista in na koncu uspešne avanture sta bila poplačana tudi z najlepšim panoramskim posnetkom strehe sveta, kakor tudi njuna kolega v drugem balonu, ki pa sta pustolovščino zaključila z »malce tršim pristankom«, ki jima je vzel balon in opremo, a je to druga kamera »promptno« beležila in s tem nudila gledalcem še več užitkov in zabave. Pa tudi žirijo je prepričala, da si film zasluži Srebrni encijan kot najboljši športno-pustolovski film.

SPECIALNE NAGRADE

Tri glavne nagrade so šle Švicarju **Michelu Strobinu** za »Gozdne ptice«, in to zaradi izjemno kvalitetne fotografije, Italijanu **Heinzu Mariacherju** za film »Vrnitev v tišino«, in sicer kot najboljšemu italijanskemu avtorju, RAI pa je ameriški film »Ognjeni prstan« nagradila z nagrado za najboljši film, posnet na elektroniko. Hvaležni objekti (vulkani), računalniška grafika, dobra montaža - in nagrada je tu.

In vse druge glavne nagrade so pobrali Francozi (skupaj 5), ki v svojih filmih vedno obravnavajo teme, ki se jim drugi izogibajo ali pa jih preprosto ne vidijo dovolj filmsko.

V filmu »Ujetniki žvepla«, katerega avtor je prejel Srebrni encijan za najboljši film o gorah, nam spregovori o majhnih, mršavih in brezzobih nosačih, ki v neprijaznem in nevarnem okolju indonezijskih vulkanov v dolino znosijo vsak dan na svojih ramenih po 80 kilogramov žvepla. Pot je vsakič dolga 20 kilometrov. In tudi zato jim bogovi ne odmerijo več ko 40 let življenja, kajti tako trpljenje in mučenje za golo preživetje in po besedah enega od nosačev za boljši jutri njegovega sina ni vredno niti enega leta. Če bi gledali film samo kot gibanje slik, bi mirno lahko zapisali, da ga odlikuje eksotika krajev in naravnih pojavov. A film ni zaman dobil nagrade, saj nam vsem kaže tudi tisto drugo plat življenja v gorah, ki še zdaleč ni eksotična in človeka prisili v najbolj nenavadna dejanja za golo preživetje.

Da je lahko »Življenje na nitki« rešeno z vzponom v gore, sta dokazala **Thierry de l'Estrade** in **Milka Assaff**, ki sta svojo idejo sama tudi realizirala in s tem navdušila gledalce in žirijo. Gledalci so se po filmu zamislili in se ozrli okrog sebe (morda bodo v prihodnje tudi sami nekomu rešili življenje), žirija pa je od navdušenja filmu podelila eno glavno, in sicer »glavno specialno nagrado žirije«, druge tri žirije pa so dodale še tri svoje nagrade. In zakaj vse te nagrade? Zaradi pomembnega problema, ki ga obravnava (zasvojenost z drogami), zaradi pripovedi o alpinističnem vzponu skupine zasvojenec, ki skušajo tudi na ta način zdraviti in ozdraviti to bolezen, zaradi trdega boja, ki je hujši od plezanja na najvišje vrhove, zaradi volje in šibkosti, zaradi odločenosti in omahovanja, zaradi osebnega žrtvovanja in odpovedovanja in predvsem zaradi sporočilnosti filma, da je samota v gorah nevarna, a še dosti hujša je samota in praznina srca.

Znani voditelj in novinar Antenne 2 **Pierre Ostian** je za »Portret Patricka Berhaulta« prejel nagrado za najboljši alpinistični film. Režiser nam sporoča, da se alpinizem sicer odvija v stenah in na oprimkih, v previsih in zasneženih raztežajih, ampak da alpinizem dela predvsem in samo človek. In portretiranec je predstavljen predvsem kot človek.

Za najboljši raziskovalni film so nagrado prejeli prav tako Francozi, in sicer zahvaljujoč se »Pavijanom iz Saudske Arabije«. Neobzirna kamera raziskovalcev **Maximya** in **Colleta** sledi in zalezuje edino vrsto opic, ki živi na Arabskem polotoku ter beleži najpomembnejše trenutke v njihovem življenju. Priča smo bili izjemnim posnetkom, ki so dokazovali, da je lahko študija tudi predstava.

SLOVENSKI DELEŽ NAGRAD

Ob nizanju filmov in nagrad ne smemo pozabiti na slovenski delež, tako v samem programu kot tudi pri delitvi pogače. Slovenci smo poslali

skupaj 6 filmov, izločen je bil en sam in od petih sta dva prejela nagrado. TV Slovenija je bila producent treh - Annapurna 1992 v režiji **Matjaža Žbontarja**, Dolina pravljic **Marjete K. Svetel** in 8C+ (XI-XI) **Staša Potočnika**, kot producent pa je sodeloval pri filmu **Toneta Freliha** »Komu zvoni« skupaj z Orion filmom, in pri filmu Razgledi s slovenskih vrhov - Peca, ki ga je režiral **Igor Likar** in Sfinga.

»Peca« je s svojimi prepričljivimi in vabljevimi posnetki in poetičnostjo navdušila mnoge, med njimi tudi člane žirije Trentinske turistične zveze, ki je filmu dodelila »Zlatega metulja«. Druga posebna žirija Mednarodne federacije športnega filma in TV pa je nagrado namenila Potočnikovemu filmu 8C+, in to zato, ker so člani smatrali, da film brez prizanesljivosti predstavi izjemno težak vzpon.

Lahko smo zadovoljni prav vsi. Organizatorji, ker jim je ponovno uspelo privabiti nekaj izjemnih filmov, pa kopico dobrih, gledalci in gostje, ker so organizatorji storili vse, da bi sedeli v kinodvorani ali bili na razstavi ali pa na okrogli mizi oziroma da bi šli celo plezat, ter vsi nagradjenci, da o Francozih sploh ne govorimo.

PETRI

V. ERJAVEC

Pred hišo je trava
ozelenela,
cvetijo tulpe
in hijacinte dehteče;
izbrala si jih skrbno,
sadila z drobno
mlado roko.

Črni kos zopet poje
in se ziblje
v krošnji višnje
cveteče.

Odprta so vsa vrata,
okna na široko,
da sončni žarek boža
kotičke - stene - spomine.

Takrat
v zvoniku sedma ura
je odbila,
ko tiho za sabo
si vrata zaprla,
da naju z očijem
ne bi prebudila.

Odhitela goram si
zadnjikrat naproti...

Mozirje, 28. 4. 1993